

CÁI BANG MÙA TẾT

Miếu Bà Chúa Xứ Núi Sam Châu Đốc.

An Giang là nơi có nhiều di tích, danh lam thắng cảnh như núi Cấm, chùa Bà, chùa Hang, lăng Thoại Ngọc Hầu, kinh Vĩnh Tế..., hàng năm thu hút hơn 2 triệu lượt du khách trong, ngoài nước đến hành hương, tham quan, du lịch. Lợi dụng ưu thế này, từ nhiều năm nay tại những điểm nói trên, đã hình thành những nhóm cái bang, trước là xin tiền khách thập phương bằng các màn trình diễn "than nghèo kể khổ" rất độc đáo, sau là nếu khách sơ hở, thì ra tay "chôm chìa", kể cả giật dợc...

Một trong những điểm quy tụ đám "cái bang thời đại" hành nghề đông nhất là đoạn đường dẫn vào Khu Du lịch Lâm Viên núi Cấm. Theo thống kê chưa đầy đủ thì có khoảng 100 người thường xuyên "ăn xin" ở nơi này và nhiều người trong số họ sẵn sàng móc túi, thậm chí giật đồ đạc, tư trang của khách rồi bỏ chạy nếu khách sơ hở.

Chị Phạm Thị Thanh, nhà ở phường 10, quận 5, Sài Gòn, kể: "Chỉ một đoạn ngắn trên tỉnh lộ 948, đoàn tham quan du lịch chúng tôi đã thấy hơn chục người, kẻ nằm, người... lết dọc theo lề đường, nhìn rất thương tâm...". Xúc động nhất là một phụ nữ tuổi chừng 30, ngồi bệt trên lề đường, tay xoa xoa vào ngực một bà cụ khoảng 80, tóc bạc trắng. Bà cụ nằm dài trên mặt đường nhựa, mắt nhắm

tịt, miệng sùi bọt mép.

Chị Thanh kể tiếp: "Mấy ông bà già trong đoàn xúm lại hỏi thăm, thì được người phụ nữ cho biết đó là mẹ chị ta, vừa xuất viện, không có tiền xe về và cũng không có tiền mua thuốc". Vừa nói, chị ta vừa đưa ra tờ đơn thuốc với những dòng chữ ngoằn ngoèo nhưng chẳng thấy con dấu. Thế là mấy người trong đoàn móc túi, kẻ ít người nhiều, gom lại cũng được hơn triệu bạc.

Tối chừng sau một ngày tham quan, khi quay về đến cầu Trà Ôn, TP Long Xuyên, cả đoàn chị Thanh lại nhìn thấy người phụ nữ ấy ngồi bên lề cầu, tay đỡ một người nhưng không phải là bà cụ "sùi bọt mép" ban sáng, mà là một bà bụng chửa to tướng, thỉnh thoảng lại vật qua vật lại như đang lên cơn chuyển dạ thì cả đoàn mới biết mình bị lừa!

Người phụ nữ vừa kể chỉ là một trong số hơn 100 "cái bang" hiện đang hành nghề dưới chân núi Cấm. Theo lời kể của một anh xe ôm, số cái bang này trú ngụ trong những "ngôi nhà" nằm trên địa bàn xã An Hảo, huyện Tịnh Biên. Đó là một khu vực cây cối rậm rạp và nhà cửa họ - thực chất chỉ là những căn chòi cất bằng những vật liệu tạm bợ - chủ yếu là tre nứa, vải bạt, nylon. Lúc tôi vào - trong vai "cò" đi thuê mướn người "đai" hàng lậu qua biên giới cho một "trùm", thì một phụ nữ đã cười

khẩy: "Mùa này hồng ai dai đầu huynh ơi. Đi "khất" - nghĩa là ăn mày - kiếm bộn hơn. Tết mà, lại khỏi lo bị bắt".

Rải rác đây đó là những đứa trẻ cỡ chừng 9, 10 tuổi mà hầu hết trong số này - dưới sự hướng dẫn của cha mẹ, hoặc của những kẻ chặn dắt, đều là những kịch sĩ đại tài trong việc hóa trang thành tàn tật, hay thương tích để ăn xin. Trước cửa một căn chòi khác, mới hơn 9h sáng nhưng đã có 5 thanh niên cõn trần, ngồi nhậu rượy để với khô cá sặc trộn gỏi xoài.

Vẫn trong vai "cò", tôi nhắm mắt nhắm mũi uống một ly đế nóng tới... ruột già, và nghe câu trả lời quen thuộc: "Hồng có người đầu huynh ơi. Huynh qua Châu Đốc kiếm thử". Lúc tôi cảm ơn, đứng dậy cáo từ thì ở căn chòi đối diện, có giọng phụ nữ the thé: "Chừng này mà còn ngồi đó nhậu à?". Nhìn sang, một bà cụ khoảng 60 tuổi, ăn mặc rách rưới đến độ không còn rách hơn được nữa, bắp chân trái bằng trắng xóa, loang lổ máu (mà sau này tôi biết là máu cá) tay chống gậy, vai khoác bị, dò dẫm theo một thiếu phụ, bước ra.

Gã thanh niên hồi nãy ngồi kể tôi bên bàn nhậu đứng lên với vẻ miễn cưỡng, vờ chiếc áo vắt ngang một cành cây, miệng lầu bầu cái gì đó. Hóa ra anh ta có nhiệm vụ ngày ngày chạy xe đưa các cái bang từ trong xóm đến nơi hành nghề rồi đón về.

hoặc di tản sang những điểm khác nếu vở kịch “già yếu, tàn tật” bị lộ.

Tôi bước ra khỏi xóm. Ngay khúc quanh, một đứa bé chừng 8 tuổi, đầu đội nón vải, quần áo rách rưới, đứng trước ngực một đứa bé khác khoảng 1 tuổi. Một tay nó cầm chiếc ca nhựa để xin tiền còn tay kia cầm cái bình sữa - nhưng bên trong chỉ là nước lã - cho đứa nhỏ bú. Nhìn quanh không thấy mấy gã bặm trợn, tôi móc điện thoại di động ra, vờ như bấm số rồi chụp cái toách!

Đưa cho nó 10 nghìn đồng, tôi hỏi: “Cháu đứng đây làm gì?”. Nó đáp: “Cháu chờ chú kia ra rước (đưa) lên núi”. Tôi hỏi tiếp: “Mỗi ngày cháu xin được bao nhiêu?”. Thằng bé hồn nhiên trả lời: “Dạ chừng trăm ngàn. Bữa nào rằm, lễ thì hai ba trăm cũng

có”. Tôi hỏi tiếp: “Vậy cha mẹ cháu đâu?”. Thằng bé vẫn hồn nhiên: “Mẹ cũng dẫn cha đi... khát”.

Được biết, ăn mày ở khu vực núi Cẩm đa số là người từ các nơi khác đến, hoạt động theo mùa, chủ yếu là những ngày lễ, tết, những dịp vía hội. Dù bị nhiều lần dẹp đuổi nhưng những nhóm cái bang vẫn thường xuyên “bám trụ” ở chùa Vạn Linh, tượng Phật Di Lặc, hay dọc theo đoạn đường lên đỉnh núi Cẩm. Mấy năm trước, họ bị trả về quê quán nhưng chỉ một thời gian ngắn, họ lại xuất hiện và tiếp tục... hành nghề!

Để tìm hiểu thêm, tôi lên núi Cẩm. Ngay ngoài cổng, tại ngã tư đã có 4-5 người, nón lá che sùm sụp kín mặt, ngồi cạnh nhau bên lề đường. Đang nói chuyện, nhưng khi nhìn

thấy tôi thì lập tức bốn năm cái miệng đồng loạt cất tiếng: “Năm mới chúc ông chủ an khang hạnh phúc, lên núi cầu tài đặng tài, cầu lộc đặng lộc. Ông chủ rủ lòng thương bố thí chút đỉnh mua cơm ăn qua ngày”.

Vào sâu hơn một chút, rẽ qua đường đến suối Thanh Long tôi cũng thấy nhiều cái bang nằm, ngồi la liệt. Hình như có sự... phân công sao đó mà những cái bang già thì ngồi ở những bậc tam cấp phía dưới, còn cái bang trẻ ngồi trên những bậc cao hơn. Mặc dù ngay trước mặt họ là tấm bảng sơn trắng chữ đỏ: “Nghiêm cấm ăn xin tại Khu Du lịch Lâm Viên núi Cẩm” nhưng xem ra, bảng cấm để mà cấm vì suốt gần hai tiếng đồng hồ ở đây, tôi chẳng thấy bóng dáng một người có trách nhiệm nào. **VC**